

Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybės atstovų išvados dėl sportininkų dvejopo pobūdžio profesinės veiklos

(2013/C 168/04)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA IR VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI,

PRIMINDAMI:

kad 2011 m. gegužės 20 d. Taryba priėmė 2011–2014 m. Europos Sąjungos darbo planą sporto srityje, kuriame pabrėžiamas švietimo, mokymo ir kvalifikacijos vaidmuo sporte, ir sukūrė ekspertų grupę „Švietimas ir mokymas sporto srityje“, kad ji parengtų pasiūlymą dėl Europos gairių dėl dvejopo pobūdžio profesinės veiklos;

PALANKIAI VERTINDAMI:

„ES gaires dėl sportininkų dvejopo pobūdžio profesinės veiklos“, kurias parengė valstybės narės ir Komisijos ekspertų grupė švietimo ir mokymo sporto srityje klausimais, remdamosi *ad hoc* ekspertų grupės dvejopo pobūdžio profesinės veiklos klausimais pasiūlymu, ir kuriose skatinama imtis įvairių politikos veiksmų remiant dvejopo pobūdžio profesinę veiklą sporte (1);

MANYDAMI, KAD:

1. Šiose Tarybos išvadose terminas „sportininkas“ turėtų būti suprantamas kaip vyriškos arba moteriškos lyties „talentingas sportininkas“ arba „elito sportininkas“, įskaitant neįgalius sportininkus, laikantis JT Neįgaliųjų teisių konvencijos.
  - Terminu „talentingas sportininkas“ turėtų būti apibrėžiamas sportininkas, kurį sporto organizacija, valdymo organas arba valstybė pripažįsta kaip sportininką, pajėgų siekti elito sportininko karjeros.
  - Terminu „elito sportininkas“ turėtų būti apibrėžiamas sportininkas, kuris yra pasirašęs profesionalios sporto veiklos sutartį su sporto srities darbdaviu arba sporto organizacija arba kurį sporto organizacija, valdymo organas arba valstybė yra pripažinę elito sportininku, remdamiesi faktiniais sėkmingais pasirodymais ir pasiekimais.
2. Terminu „dvejopo pobūdžio profesinė veikla“ turėtų būti įvardijama tai, kad siekiant apsaugoti su morale, sveikata, išsilavinimu ir profesine veikla susijusius sportininkų interesus, sportininkas, dalyvaudamas kokybiškoje mokymo veikloje, be nepagrįstai didelių asmeninių pastangų savo sportinę karjerą gali lanksčiai derinti su mokymusi ir (arba) darbu, nepakenkdamas nė vienam iš šių dviejų tikslų, ypatingai akcentuojant tęstinį jaunų sportininkų formalųjį švietimą.
3. Aukščiausio lygio sportinius pasiekimus turi būti įmanoma suderinti su mokymusi ir profesine veikla, kurioje sportininkai gali panaudoti savo stipriąsias puses ir duoti dar daugiau naudoti visuomenei. Tarybos rekomendacija dėl

neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo (2) suteikia pagrindą valstybėms narėms juos pripažinti ir patvirtinti.

4. Skatinant dvejopo pobūdžio profesinę veiklą prisidedama prie kelių strategijos „Europa 2020“ tikslų (3) (mokyklos nebaigimo prevencija, daugiau aukštąjį mokslą baigusiu asmenų, didesnės įsidarbinimo galimybės) ir didinamas sporto politikos efektyvumas, nes daugiau sportininkų išlankoma sporto sistemoje.
5. Sportininkai vis didesniu mastu reguliariai treniruojasi ir (arba) rungtyniauja užsienyje, dėl to derinti sportinę karjerą su mokykline, studijų arba profesine veikla, nesusijusia su sportu, yra sudėtingiau. Šie sportininkai yra viena iš tarptautiniu mastu judžiausių Europos gyventojų dalių.
6. Sportininkai svariai prisideda formuojant sporto ir fizinės veiklos įvairdį, perteikia visuomenei teigiamas vertybes (pavyzdžiui, sąžiningumas, pasišventimas siekiant tikslo) ir rodo pavyzdį, kuriuo pritraukiami jauni sportininkai. Be to, jie yra svarbūs savo gimtųjų šalių atstovai. Todėl visoms sporto organizacijoms ir vyriausybėms tenka atsakomybė suteikti sportininkams galimybes sėkmingai užsiimti dvejopo pobūdžio profesine veikla, taip užtikrinant, kad jie, pabaigę savo sportinę karjerą, neatsidurtų nepalankioje padėtyje (*).
7. Vaikų sportas visada turi būti kultivuojamas laikantis JT vaiko teisių konvencijos. Ypač rūpestingai turėtų būti siekiama užtikrinti, kad vaikų pasirengimo aukšto lygio sportinei veiklai užsiėmimais netrukdytų ir nepakenktų jų fizinei, socialinei ar emocinei gerovei (*).
8. Pagrindinės problemos, susijusios su aukšto lygio sportinėje veikloje Europoje dalyvaujančių sportininkų švietimo kokybe ir jiems skirtomis paramos paslaugomis, yra šios:
  - sportininkų ugdymo (vykdomo pagal JT vaiko teisių konvenciją) užtikrinimas, ypač sporto šakose, kurioms būdinga ankstyva specializacija, ir jaunuolių, dalyvaujančių švietimo bei mokymo veikloje, atveju,
  - sporto treniruočių ir švietimo, o vėlesniame gyvenimo etape – sporto treniruočių ir darbo, pusiausvyra,
  - sportininkų, įskaitant tuos, kurie pasitraukia iš sporto sistemos anksčiau nei planuota, sportinės karjeros pabaigos etapas (*).
9. Kad galėtų dalyvauti aukšto lygio varžybose, nemažai sportininkų yra priversti savo sportinės veiklos finansavimą

(2) OL C 398, 2012 12 22, p. 1.

(3) COM(2010) 2020 galutinis.

(*) IT tikrinimo išlyga.

(1) Dok. 17208/12.

papildyti kitomis lėšomis – šiam tikslui jie neretai naudoja šeimos paramą, studentų paskolas arba įsidarbina visą ar dalį darbo dienos. Sportas netenka kai kurių sportininkų, nes jiems sunku sportinę karjerą derinti su mokymusi ir (arba) darbu.

10. Sportininkai, galėdami sportinę karjerą suderinti su mokymusi ir (arba) darbu, įgyja didelių pranašumų, įskaitant su sveikata susijusius pranašumus (pavyzdžiui, subalansuotas gyvenimo būdas ir mažesnis stresas), ugdymo duodamą naudą (pavyzdžiui, įgūdžių, kuriuos galima panaudoti sporte, studijose bei kitose gyvenimo srityse, formavimas), socialinę naudą (platesni socialiniai tinklai ir socialinės paramos sistemos) ir didesnes būsimas įsidarbinimo perspektyvas.

TODĖL PRAŠO ES VALSTYBIŲ NARIŲ, SPORTO ORGANIZACIJŲ IR SUINTERESUOTŲJŲ SUBJEKTŲ PAGAL SAVO KOMPETENCIJĄ IR ATSAKOMYBĖS SRITIS, ATSIŽVELGIANT Į SPORTO ORGANIZACIJŲ AUTONOMIJĄ:

1. Remiantis principais, pateiktais ES gairėse dėl sportininkų dvejopo pobūdžio profesinės veiklos, parengti dvejopo pobūdžio profesinės veiklos politikos pagrindus ir (arba) nacionalines rekomendacijas, dalyvaujant pagrindiniams suinteresuotiesiems subjektams, pavyzdžiui, sporto, sveikatos, švietimo, užimtumo, gynybos, jaunimo, vidaus reikalų, finansų ir kitoms ministerijoms, sporto organizacijoms, valdymo organams, švietimo įstaigoms, verslo įmonėms, pramonės ir prekybos rūmams, profesinėms ir sportininkams atstovaujančioms organizacijoms.
2. Skatinti visų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą ir susitarimus plėtojant ir įgyvendinant dvejopo pobūdžio profesinę veiklą.
3. Skatinti tarpsektorinį bendradarbiavimą ir remti novatoriškas priemones bei mokslinius tyrimus, kuriais siekiama nustatyti ir spręsti problemas, su kuriomis susiduria sportininkai tiek studijose, tiek darbo vietoje.
4. Skatinti valstybes nares vietas, regionų ir nacionaliniu lygiais keistis su dvejopo pobūdžio profesine veikla susijusia gera praktika bei patirtimi.
5. Užtikrinti, kad dvejopo pobūdžio profesinės veiklos rėmimo priemonės, jei yra, būtų vienodai taikomos sportininkams ir sportininkėms, atsižvelgiant į ypatingus sportininkų su negalia poreikius.
6. Skatinti sporto organizacijas ir švietimo įstaigas užtikrinti, kad sportininkams, užsiimantiems dvejopo pobūdžio profesine veikla, paramą teiktų tik tinkamai kvalifikuotas arba apmokytas įdarbintas arba savanoriškai veikiantis personalas.
7. Skatinti kokybės standartų (pavyzdžiui, susijusių su dvejopo pobūdžio profesinės veiklos srityje dirbančiu personalu, saugos ir saugumo nuostatomis ir skaidrumu sportininkų teisių srityje) naudojimą kūno kultūros akademijose ir aukšto lygio treniruočių centruose.
8. Sportininkų švietimo srityje:

— Atitinkamose politikos ir (arba) teisinėse sistemose numatyti galimybę sportininkams suteikti pritaikytas sąlygas savo sportinę veiklą derinti su mokymusi, galbūt panaudojant švietimo įstaigų tinklus. Šiuo atžvilgiu gali būti naudingi pritaikyti akademiniai ciklai, individualios mokymosi sąlygos, nuotolinis mokymasis ir mokymasis internetu, papildomas individualus mokymas ir egzaminų tvarkaraščių lankstumas.

— Išnagrinėti, kokią naudą duotų dvejopo pobūdžio profesinės veiklos paslaugų kokybės akreditavimo sistemos įdiegimas nacionaliniu lygiu mokymo centruose, sporto mokyklose, kūno kultūros akademijose, sporto klubuose, sporto federacijose ir (arba) universitetuose.

— Apsvarstyti galimybę nacionaliniu lygiu ir bendromis valstybių narių pastangomis remti švietimo įstaigas, kad jos bendradarbiautų pritaikytų mokymo programų srityje, ir teikti pirmenybę kvalifikacijos lygių atitikties nustatymui, kaip aprašyta Europos kvalifikacijų sandaroje.

— Apsvarstyti sportininkų geografinio judumo palengvinimo ir skatinimo priemones, kad jie galėtų sportinę karjerą derinti su švietimo programomis užsienyje.

— Propaguoti sportininkams skirtų mokymo programų ir (arba) kvalifikacijų plėtojamą sporto sektoriuje, skatinant mokymo paslaugų teikėjų ir sporto organizacijų sąveiką.

— Tęsti darbą pasitelkiant nacionalines kvalifikacijų sistemas, kad profesijų, susijusių su paramos dvejopo pobūdžio profesinei veiklai paslaugomis, atveju sportinės disciplinos, kvalifikacijos ir sertifikavimas būtų suderinti su Europos kvalifikacijų sandara.

9. Sportininkų darbo srityje:

— Remti sportininkams skirtus konkrečius renginius (seminarus, konferencijas, pratybas, tinklų kūrimo renginius, darbo vietų muges), kuriuose pabrėžiama dvejopo pobūdžio profesinės veiklos svarba ir kuriuose jie informuojami apie atitinkamas prieinamas darbu skirtas paslaugas bei paramą.

— Apsvarstyti galimybę sukurti specialias dvejopo pobūdžio profesinės veiklos programas sportininkams, dirbantiems viešųjų paslaugų sektoriuje, kuriuose taip pat būtų geriausios praktikos pavyzdys kitiems darbdaviams.

— Apsvarstyti priemonių, kuriomis siekiama taisyti sportininkų nepalankią padėtį, kurioje jie gali atsidurti dėl savo nereguliaraus dalyvavimo darbo rinkoje, galimybes.

— Propaguoti karjerą baigiančių elito sportininkų konsultavimą bei paramą jiems, kad jie galėtų pasirengti profesinei veiklai platesnėje darbo rinkoje ir vykdyti tokią veiklą, pabaigę savo sportinę karjerą.

— Dvejopo pobūdžio profesinę veiklą įtraukti į socialinio dialogo darbotvarkę nacionaliniu ir ES lygiu.

10. Sportininkų sveikatos srityje:

- Apsvarstyti galimybes atitinkamais atvejais remti sporto, sveikatos ir švietimo institucijų bendradarbiavimą siekiant teikti sveikatos apsaugos ir psichologinę pagalbą sportininkams pasitelkiant švietimo programas gyvenimo įgūdžių, sveiko gyvenimo būdo, traumų prevencijos ir gydymo metodikų srityse, ypač daug dėmesio skiriant nepilnamečių moraliniam integralumui ir pereinamajam laikotarpiui sportinės karjeros pabaigoje.
- Viešųjų sveikatos institucijų ir privačių draudimo paslaugų teikėjų prašoma atitinkamais atvejais apsvastyti draudimo nuostatas, kuriomis darbdaviams, dirbantiems sportininkams ir karjerą baigusiems sportininkams būtų užtikrinta papildoma darbuotojo apsauga nuo su sportu susijusių traumų, ypač daug dėmesio skiriant pereinamajam laikotarpiui sportinės karjeros pabaigoje.

11. Sportininkų finansų srityje:

- Atitinkamais atvejais išnagrinėti galimybes sukurti arba toliau plėtoti finansinės paramos studijuojantiems sportininkams sistemas, kurios atspindėtų jų dvejojo pobūdžio profesinės veiklos skirtingus etapus.
- Atitinkamais atvejais išnagrinėti galimybes švietimo ir mokymo įstaigose sukurti specialias dvejojo pobūdžio profesinės veiklos stipendijas, suteikiančias galimybių sportininkams suderinti švietimą ir sportą. Šias stipendijas galėtų sudaryti finansinė parama, skirta tam tikroms su sportu susijusioms išlaidoms, įmokoms už mokslą konkrečių švietimo programų atveju ir rėmimo paslaugoms, ypač daug dėmesio skiriant pereinamajam laikotarpiui sportinės karjeros pabaigoje.

ATSIŽVELGDAMI Į SPORTO ORGANIZACIJŲ AUTONOMIJĄ, PRAŠO JŲ:

1. Užtikrinti paramą sportininkų dvejojo pobūdžio profesinės veiklos sėkmei visais vidaus lygiais (pavyzdžiui, paskiriant kvalifikuotus patarėjus, kurie sportininkams talkintų nuo jų sportinės karjeros pradžios iki pabaigos, užtikrinant, kad atsakingi treneriai ir pagalbinių darbuotojai atsižvelgtų į mokymosi ir (arba) darbo reikalavimus, nustatant tokius nacionalinių ir tarptautinių sporto renginių tvarkaraščius, kad būtų atsižvelgta į sportininkų mokymosi ir (arba) darbo reikalavimus, be to, kad sportininkai būtų apsaugoti nuo pernelyg didelio krūvio) (*).
2. Plėtoti valstybėse narėse ir (arba) viešosiose sporto institucijoje sukurtus tinklus bei mechanizmus, vadovauti jiems ir visapusiškai juose dalyvauti, siekiant kurti ir įgyvendinti sportininkams skirtas dvejojo pobūdžio profesinės veiklos paslaugas.

3. Apsvarstyti galimybę skirti konkrečius sportininkus – dvejojo pobūdžio profesinės karjeros ambasadorius, siekiant parodyti, kad yra įmanoma pasiekti sėkmę aukščiausio lygio sportinėje veikloje, kartu sėkmingai veikiant mokymosi ir (arba) darbo srityje.
4. Bendradarbiauti su prekybos rūmais, profesinėmis organizacijomis ir verslo įmonėmis siekiant padidinti informuotumą apie tai, kokių naudingų savybių ir pranašumų sportininkai gali duoti darbdaviams, kartu skatinant sportininkams skirtą lanksčią darbo tvarką.
5. Skatinti su bendrovėmis susitarti dėl rėmimo sutarčių, leidžiančių sportininkams remiančioje bendrovėje arba jos partnerėse įgyti darbo patirties, naudotis palankesnėmis įdarbinimo sąlygomis ir lanksčia darbo tvarka.
6. Sportininkams atstovaujančias organizacijas atitinkamais atvejais įtraukti į politikos rengimą ir veiksmus dvejojo pobūdžio profesinės veiklos srityje.

PRAŠO EUROPOS KOMISIJOS:

1. Remiantis ES gairėmis dėl sportininkų dvejojo pobūdžio profesinės veiklos, apsvastyti tinkamų tolesnių veiksmų pagal antrąją Tarybos darbo planą sporto srityje galimybę, įskaitant politikos priemonių įgyvendinimo dvejojo pobūdžio profesinės karjeros srityje visoje ES vertinimo būdų, kuriuos valstybės narės galėtų taikyti savanoriškai, nagrinėjimą.
2. Teikti paramą dvejojo pobūdžio profesinės veiklos tinklams, kuriuose suburiamos sportininkų asociacijos, verslo įmonės, prekybos rūmai, profesinės, sporto organizacijos, švietimo įstaigos, nacionalinės ir vietos valdžios institucijos ir treneriai, siekiant sudaryti galimybes keistis informacija ir geriausia praktika ES lygiu.
3. Skatinti ir remti keitimąsi ES geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais sportininkų dvejojo pobūdžio profesine veikla, *inter alia*, teikiant paramą projektams ir skleidžiant informaciją apie jų rezultatus pagal atitinkamas finansavimo schemas ir programas.
4. Remti stebėsenos sistemą ir (arba) mokslinius tyrimus, grindžiamus dvejojo pobūdžio profesinės veiklos programų tarptautiniais aspektais, visų pirma susijusius su veiklos pakeitimo padariniais sportininkų gyvenimui, sportininkų ugdymo užtikrinimu sporto šakose, kurioms būdinga ankstyva specializacija, priemonių bei rėmimo paslaugų valstybėse narėse veiksmingumu ir elito sportininkų grįžimo į darbo rinką procesu.
5. Remti Europos būtiniausių kokybės reikalavimų, kurie būtų atskaitos taškas nacionalinėms dvejojo pobūdžio profesinės karjeros paslaugoms ir priemonėms, rengimą bendradarbiaujant su šios srities suinteresuotaisiais subjektais, siekiant sportininkams, įskaitant sportininkus užsienyje, užtikrinti skaidrumą ir garantijas kokybės, saugos ir saugumo srityje.

(*) IT tikrinimo išlyga.